

Waldsteinia Wild. – mochnička

Rosaceae

5 druhů ve střední Evropě, Severní Asii a Severní Americe.

Vytrvalé byliny s krátkým plazivým oddenkem s výběžky nebo bez nich. Bazální listy v růžicích, řapíkaté, 3četné nebo dlanitě laločnaté (3-7 laloků). Květonosné lodyhy úžlabní, řídce listnaté, chudě větvené. Květy terminální, 5 čtetné, krátce řapíkaté. Plodem je nažka.

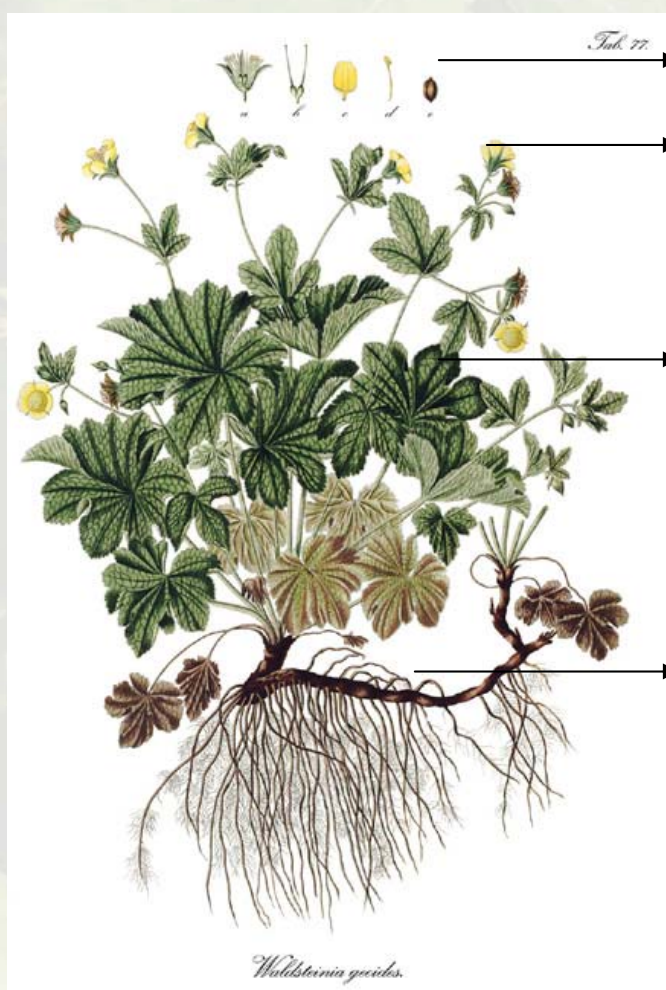
V pěstování nejčastěji *Waldsteinia geoides* a *W. ternata*, ojediněle *W. fragaroides*.

Waldsteinia geoides Willd. – mochnička kuklíkovitá

Původ: jv.část střední Evropy, odkud zasahuje do jižního Bulharska a na Ukrajinu. Původní také ve SR (zákonem chráněna), v ČR nepůvodní.

Ekologie: Roste ve světlých lesích, houštinách a na křovinatých stráních; na humózních vlhkých, zásaditých až neutrálních půdách, často obohacených dusíkem; hemikryptofyt

Růstové a vzhledové charakteristiky: vytrvalá bylina, 10 – 25 cm vysoká s krátkým plazivým vystoupavým oddenkem, **bez nadzemních výběžků**, pokrytým lupenitými listy. Na oddencích vyrůstají hustě u sebe listové růžice, bazálních řapíkatých listů. Rostlina si i stářím udržuje charakter hustého [trsu](#), nerozrůstajícího se do okolí, pouze nabývajícího na velikosti a mohutnosti.

Nažka

Květonosné lodyhy 15 – 25 cm s 5-7 květy, 1,5 – 2 cm velkými, žlutými 5 čtetnými, objevujícími se v IV – V.

Listy široce srdčitě ledvinité, 5(7) laločnaté, hrubě zubaté

Na plazivém oddenku vyrůstají přízemní řapíkaté listy v hustě nahloučených růžicích

Waldsteinia geoides

Waldsteinia ternata

Waldsteinia ternata (Steph.) Fritsch – mochnička trojčetná

Původ: střední Evropa, Sibiř, Japonsko. Původní také ve SR (v ssp. *magicii*), v ČR nepůvodní.

Ekologie: Roste ve světlých lesích, houštinách a v křovinatých stráních; na humózních vlhkých, vápencovitých, zásaditých, hlubokých půdách, hemikryptofyt

Růstové a vzhledové charakteristiky: Na rozdíl od předešlého druhu vytváří kořenující **nadzemní výběžky**, pomocí kterých se rychle šíří na ploše a vytváří souvislé husté koberce. Ve svém vzrůstu je o něco nižší, květonosné lodyhy dorůstají 10 – 15 cm. Liší se také listem, který je 3-četný, s přisedlými, široce vejčitými, na bázi klínovitými lístečky, oboustranně roztroušeně chlupatými. V květu podobná *W.geoides*. Kvete IV – V, květy mírně nad listy; hemokryptofyt.

W. geoides

W. ternata

W. ternata 'Mosaic'

Pěstitelské vlastnosti a požadavky: Mochničky jsou nenáročné, snadno pěstitelné, rychle rostoucí trvalky. Nejlépe se jim daří v polostínu, ve vlhké, hluboké, humózní půdě. Jsou však tolerantní i k suchu (dosahují menší velikosti a vzrůstu), rovněž tak k hlubšímu stínu. Při pěstování na plném slunci vyžadují trvalou a dostatečnou zásobu vody.

Množení: semenem, dělením, *W.ternata* také řízkováním nadzemních výběžků.

Použití v zahradní a krajinářské tvorbě: Uvedené druhy rodu *Waldsteinia* jsou trvalkami stanovištního prostoru „Gehölz“ – G_{1-2} – „Porost dřevin“, doplňující rostlinou prostoru „Gehölzrand – GR_{1-2} – „Okraj porostu dřevin (Sieber 1990). V zahradní a krajinářské tvorbě jsou cenné pro své brzké kvetení na jaře zářivě žlutou barvou. Nacházejí široké uplatnění spolu s dalšími trvalkami podobných nároků jako např. *Omphalodes verna*, *Tellima grandiflora*, druhy rodu *Pulmonaria*, *Alchemilla*, atd. Rovněž je můžeme použít s [vyššími taxony](#), jejichž zajímavý habitus necháme vyniknout v nízkém porostu *Waldsteinia*. Vhodné jsou např. *Hosta* „Crossa Regal“, *Cimicifuga*, *Dicentra spectabilis*, *Anemone hupehensis*, trsnaté trávy a kapradiny a jiné. Neméně významná je možnost kombinovat tyto druhy s některými cibulovinami. Nižší druh *Waldsteinia ternata* můžeme kombinovat s nižšími, brzy na jaře kvetoucími jarními efemeroidy jako jsou např. druhy rodu *Chionodoxa*, *Muscari*, *Scilla*, *Fritillaria meleagris*, a jiné), vyšší *Waldsteinia geoides* také např. s *Hyacinthoides hispanica*, *Fritillaria imperialis*, *F.uva – ulpis*, *F.pallidiflora*, *Ornithogalum*, *Tulipa* a jiné. Ke vhodným způsobům použití patří např:

Waldsteinia geoides je představitelem divoce rostoucí trvalky se záhonovým charakterem, kterou můžeme použít v kombinaci na záhonech s mnoha záhonovými trvalkami jako např. *Hemerocallis*, *Tradescantia x andersoniana*, *Rudbeckia fulgida* a jiné. *Waldsteinia ternata* vzhledem ke svému bujnému růstu až mírné expanzivě a malé dosahované výšce není k tomuto účelu vhodná.

- Podrostová bylinná společenstva a společenstva okrajů dřevinných vegetačních prvků

Waldsteinia geoides

Waldsteinia ternata

- Skalky, koruny suchých zídek v přístínění

Waldsteinia geoides

- Náhrady trávníků – oba uvedené druhy jsou výbornou půdopokryvnou trvalkou, schopny zapojit porost již druhým rokem po výsadbě, při použitém počtu ks 16/m².
- Intenzivně ošetřované záhony (druh *W. geoides*)
- „Výplň“ v nově zakládaných výsadbách keřů
- Kořenové mísy dřevin
- Stinné partie zahrad a jiné

Literatura a odkazy:

Sieber, J.: Die Sichtung der Stauden. Teil 1. Geschichte und Beetstauden. Bonn: Förderungsgesellschaft Gaertenbau. 1990.

Waldsteinia L. In. Dostál. J. Květena ČSSR. Díl 1. Praha: Academia 1989. str. 451-2. ISBN